

Arbetsordning för forskningsetiska rådet vid Örebro universitet

1. Inrättande

Forskningsetiska rådet vid Örebro universitet har inrättats genom beslut av rektor den 14 maj 2019. Behovet av ett forskningsetiskt råd har sin grund i 1 kap. 3 a § Högskolelagen som föreskriver att vetenskapens trovärdighet och god forskningssed ska värnas i högskolornas verksamhet. Forskningsetiska rådets arbete ska baseras på den europeiska kodexen för forskningens integritet (*All European Academies*, 2018)¹, samt på relevant internationella², nationella³ och lokala regelverk och lagstiftningar. Arbetsordningen beskriver ramarna för forskningsetiska rådets arbete och i övrigt ska rådet bestämma sitt arbetsätt.

2. Uppdrag

Uppdraget för det forskningsetiska rådet består av tre delar:

- Hantera anmälan av oredlighet och avvikelse från god sed i forskning i enlighet med gällande nationellt och internt regelverk. (Se avsnitt 3 för vidare information.)
- Ge råd till fakultetsledningen angående forskningsetiska frågor. (Se avsnitt 4 för vidare information.)
- Kontinuerligt bevaka och analysera omvärlden vad gäller forskningsetiska aspekter inom forskning och utbildning, samt vid behov ge förslag på förbättringar för universitetet. Rådet ska sedan ge strategiska råd till universitetet i stort och till fakultetsnämnderna i synnerhet, i syfte att stimulera intern och extern dialog, bildning och utbildning om forskningsetik. (Se avsnitt 5 för vidare information.)

Rektor kan utöka ovanstående uppdrag till att innefatta delegation av beslut till forskningsetiska rådet genom revidering av arbetsordningen. I övrigt har rådet ett rådgivande uppdrag.

¹ https://www.allea.org/wp-content/uploads/2018/06/SW_ALLEA_Den_europeiska_kodexen_f%C3%B6r_forskningens_integritet_digital_FINAL.pdf

² Exempelvis Helsingforsdeklarationen, World Medical Association.

³ Exempelvis God forskningssed, Vetenskapsrådet.

⁴ Inklusive Djurskyddslagen (1988:534)

3. Anmälan om oredlighet i forskning/avsteg från god sed i forskning

Forskningsetiska rådet tar emot alla anmälningar om misstänkt oredlighet i forskning, eller andra avsteg från god forskningssed, som rör forskare eller forskning vid Örebro universitet. Ärenden hanteras i enlighet med gällande nationellt och internt regelverk.

4. Rådgivning till fakultetsledningen i forskningsetiska frågor

Utgångspunkt vid Örebro universitet är att forskaren själv är ansvarig för att säkerställa att forskningen bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk, och att forskningsetiska frågor ska hanteras primärt inom forskningsämnena och institutionerna. Om det finns frågor som inte kan besvaras på ämnes- eller institutionsnivå ska dessa hanteras av fakultetsledningen. Fakultetsledningen kan i denna hantering välja att få en rådgivande bedömning från forskningsetiska rådet.

5. Dialog och utbildning i forskningsetik

Forskningsetiska rådet ska ha god kännedom om gällande lagstiftning inom området, dels för att kunna agera som en rådgivande instans, dels för att kunna ge förbättringsförslag till universitetet. Dessutom ska rådet uppmärksamma relevant utveckling och nyheter avseende forskningsetiska aspekter.

Forskningsetiska rådet har i uppdrag att på en övergripande strategisk nivå främja bildning och utbildning om god sed i forskning, i syfte att stödja fakultetsnämndernas uppdrag att skapa en god akademisk kultur där individen har ett eget ansvar att upptäcka och reflektera över forskningsetiska frågeställningar i sin forskning. Utbildning är ett viktigt medel i fakultetsnämndernas arbete för att främja medvetenhet om god forskningsetik. Lärosätet ansvarar för att möjliggöra för forskare att i sin forskningsverksamhet agera i enlighet med internationella, nationella och lokala regelverk.

6. Sammansättning

Forskningsetiska rådet består av ordförande, vice ordförande samt fem övriga ledamöter, varav tre med vetenskaplig kompetens. En fjärde ledamot företräder allmänna intressen och den femte företräder doktorandperspektivet. För samtliga ledamöter gäller att de ska kunna betraktas som förebilder för andra vad gäller forskningsetiska rådgivande bedömningar och handlingar. Rektor ska säkerställa en jämn könsfördelning i rådet. Även spridning över universitetets fakultetsområden ska eftersträvas.

Ordförande och vice ordförande

Ordförande ska vara jurist och ha erfarenhet av tjänstgöring som domare eller annan likvärdig erfarenhet. Ordförande utses av rektor.

Vice ordförande ska vara professorskompetent med anställning vid Örebro universitet. Vice ordförande utses av rektor.

Mandattiden är tre år, och kan förlängas med ytterligare maximalt tre år.

Ledamöter med vetenskaplig kompetens

Tre ledamöter ska ha vetenskaplig kompetens, med krav på minst docentkompetens (eller motsvarande) och en anställning om minst 50 procent antingen tillsvidare eller tidsbegränsat under mandatperioden. Respektive fakultetsnämnd föreslår två ledamöter, varav en kvinna och en man, med vetenskaplig kompetens och med sin huvudsakliga verksamhet inom fakultetens ansvarsområde. Av dessa utser rektor tre ledamöter (en ledamot per fakultetsnämnd) till ordinarie ledamöter och tre till suppleanter. Mandattiden är tre år, och kan förlängas med ytterligare maximalt tre år.

Ledamot som företräder allmänna intressen

En ledamot ska företräda allmänna intressen. Presidiegruppen⁵ ger förslag på ledamot, varav minst en kvinna och en man. Rektor utser ledamoten. Mandattiden är två år, och kan förlängas med ytterligare maximalt två år.

Ledamot som företräder doktorandperspektivet

En ledamot ska företräda doktorandperspektivet och ska vara antagen till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet. Den studentsammanslutning som erhållit kärstatus vid Örebro universitet ger förslag på ledamot och suppleant, varav en kvinna och en man. Rektor utser en ledamot och en suppleant. Mandattiden är två år, och kan förlängas med ytterligare maximalt ett år.

Övriga deltagare

Universitetsjurist eller utredare anställd vid Universitetskansliet har närvaro- och yttranderätt vid sammanträdena och utses till rådets sekreterare.

Rådet kan utökas med adjungerade ledamöter vid behov av ytterligare kompetens och/eller resurser. (Se avsnitt 7.2).

7. Arbetsrutiner

Forskningsetiska rådet ska i sitt arbete följa förvaltningslagen (2017:900) och särskilt beakta gällande jävsregler (16–18 §). Utöver nedanstående beslutar forskningsetiska rådet om sina arbetsrutiner.

7.1 Kallelse

Ordförande ansvarar för att fastställa kallelse. Föredragningslistans slutliga utformning fastställs vid sammanträdet. Kallelse jämte föredragningslista och ärendeunderlag sänds till ledamöterna och personer med närvaro- och yttranderätt normalt senast 5 vardagar innan ordinarie sammanträde. Ordförande beslutar om kallelse till extra sammanträde vid behov.

Ledamot som inte kan delta vid sammanträde ska anmäla detta till rådets sekreterare. Ledamöterna ska hålla sekreteraren underrättad om eventuell adressändring.

⁵ Presidiegruppen utgör ett ledningsforum för en samverkan mellan Örebro universitet och Region Örebro län. Syftet med samverkan är att utveckla högkvalitativ forskning, utbildning och hälso- och sjukvården inom samverkansområdet. Presidiegruppen består av den högsta ledningen för respektive organisation.

7.2 Ordning och beslutsförhet vid sammanträden

Forskningsetiska rådet är beslutfört som rådgivande instans, vid närvaro av fler än hälften av ledamöterna. Flertalet av de närvarande ska vara anställda vid Örebro universitet.

Närvaro- och yttranderätt har rådets sekreterare samt forskare vid behandlingen av egen ansökan.

Ordförande eller vice ordförande kan därutöver särskilt besluta att för visst sammanträde eller ärende medge annan persons närvaro- och yttranderätt.

Ordförande utser föredragande i respektive ärende bland ledamöterna i rådet.

Rådets sekreterare är protokollförare. Vid sammanträde utser rådet inom sig en justerare att jämte ordföranden justera sammanträdesprotokollet.

Beslut fattas genom acklamation, om inte omröstning begärs. Omröstning ska ske öppet och utgången bestäms med enkel majoritet. Omröstningsreglerna anges i 28–29 § § förvaltningslagen, (2017:900), FL. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.

Ledamot som deltagit i beslut av rådet har enligt FL 30 § reservationsrätt. Det innebär rätt att få avvikande mening antecknad i protokollet för att inte bli delaktig i beslutet. Även föredragande och andra tjänstemän som, utan att ha deltagit i avgörandet, har medverkat till den slutliga handläggningen har rätt att anmäla avvikande mening. Avvikande mening ska anmälas innan beslutet expedierats eller ges till känna på något annat sätt. Om beslutet inte ska ges till känna, ska anmälan göras senast när det får sin slutliga form genom protokolljustering eller på liknande sätt. Avvikande mening bör anmälas och antecknas redan vid det sammanträde där aktuellt beslut fattas.

7.3 Brådskande ärenden

Om ett ärende är så brådskande att rådet inte hinner sammanträda för att behandla det, får ärendet avgöras genom meddelanden mellan ordförande och minst så många ledamöter som behövs för beslutsförhet. Samtliga ledamöter ska dock ges möjlighet att delta i beslutet. Om detta förfarande inte är lämpligt, får ordföranden ensam avgöra ärendet. Beslut som är fattade på dessa sätt ska anmälas vid rådets nästa sammanträde.

7.4 Årsplan och årsrapport

Utifrån uppdraget (se avsnitt 2) ska rådet utveckla en årsplan som tydliggör hur varje uppdrag tolkas till konkret verksamhet. Forskningsetiska rådet ska årligen rapportera till rektor om sin verksamhet.